

Актуальні проблеми управління виноградно-виноробним комплексом [Текст]: монографія / І. М. Бабич, Д. І. Басюк, М. В. Білько, Л. А. Осипова та ін. ; за заг. ред. П. Л. Шияна, Д. І. Басюк ; Нац. ун-т харч. технологій. - Кам'янець-Подільський : Зволейко Д.Г., 2014. - 252 с. : табл., рис. - ISBN 978-617-620-140-3.

Колективна монографія „Актуальні проблеми управління виноградо-виробничим комплексом” розрахована на студентів й аспірантів, викладачів вищих та середніх навчальних закладів, а також фахівців туристичної та виноробної галузі, які прагнуть розвивати виноробне господарство

та винний туризм, ознайомитися з особливостями дестинацій винного туризму як інструменту промоції національних вин.

ПЕРЕДМОВА

Монографія „Актуальні проблеми управління виноградно-виноробним комплексом” присвячена аналізу сучасного стану та перспектив розвитку виноградарсько-виноробного комплексу світу та України, інноваційним технологіям у виробництві, управлінні та просуванні виноробної продукції в умовах глобалізаційних процесів.

За даними Міжнародної організації винограду і вина, протягом останніх років ринок винно-коньячної продукції демонструє позитивну динаміку. Збільшується виробництво вина, яке досягло рівня 285 млн гектолітрів на рік, незважаючи на те, що загальна площа виноградників у світі скорочується. Рівень споживання вина у світі також поступово зростає і прогнозується на рівні до 250 млн гектолітрів, оскільки споживачі в усьому світі віддають належне гастрономічним та цілющим властивостям натуральних виноградних вин і коньяків.

В розділі 1 розглянуто кластерний підхід до управління виноградно-виноробним комплексом, який є особливою системою організації постіндустріального суспільства, об'єднанням виробничих і обслуговуючих підприємств і організацій, що сконцентровані на певній території і втягнуті в спільні відносини на основі спеціалізації та кооперації. Виноробний кластер, окрім певного набору необхідних учасників та стійких взаємозв'язків між ними, залежить і від природних особливостей територій (зокрема, сприятливих умов для розвитку технічного виноградарства) та розвиненої інфраструктури в межах регіону.

В розділі 2 розглянуто виноградарсько-виноробний комплекс України на сучасному етапі свого розвитку. Наведена динаміка основних показників розвитку виноградарства та виноробства в Україні, висвітлено роль теруару та технології, як фактора створення якісних вин, наголошено на ролі конкурсів вин як інструменту формування національних споживчих вподобань. Надана характеристика виноградо-виноробних регіонів - теруарів для створення нових вин, та функціональних напоїв на основі вина, які позитивно впливають на фізіологічний стан людини.

Виноробна галузь України поступово розвивається, виноробні підприємства як малі так і масштабні, намагаються розширювати лінійку свого асортименту новими марками вин, створювати привабливу та корисну продукцію для споживачів, застосовувати інноваційні маркетингові інструменти просування власної продукції, в тому числі шляхом розвитку винного туризму.

У третьому та четвертому розділах розглянуто винний туризм - один з перспективних напрямів розвитку ринку туристичних послуг, пов'язаний з ознайомленням з історією, технологією та культурою споживання алкогольних напоїв у певному регіоні та дегустацією алкогольних напоїв безпосередньо у виробника.

Цілі та методи винного туризму повного мірою відповідають соціально-гуманітарній місії туристичної діяльності як вагомого чинника діалогу культур, поваги до загальнолюдських культурних цінностей, толерантності до способу життя, світогляду та традицій, оскільки національне виноробство виступає невід'ємною частиною культурної спадщини кожної нації, оригінальним надбанням будь-якого етносу. Пригощання національними стравами і напоями є основою гостинності, а відтак сприяє налагоджуванню культурних контактів, взаємопізнанню та взаєморозумінню, масштабному спілкуванню між громадянами різних країн.

В монографії висвітлені наукові підходи до формування дестинацій винного туризму - географічних територій, що є привабливими для туристів, які цікавляться винами, історією певного регіону, технологіями та оригінальними аромато-смаковими властивостями місцевих вин.

Україна входить до п'ятірки країн Європи, де винний туризм має великі перспективи, розвиток якого дозволить одержувати додаткові прибутки у виноробній, туристичній галузі та в цілому економіці нашої країни.

На сьогоднішній день про вина Одещини, Закарпаття, Херсонщини та інших областей України відомо далеко за межами нашої держави. Кожен регіон пишається своєю історією, підприємства - особливими сортами винограду, технологіями, авторським підходом, цінностями і, як наслідок, оригінальними смаковими якостями вин. Вже існують спеціально розроблені туристичні маршрути - винні шляхи, що дозволяють повною мірою насолодитися місцевими винами, культурними традиціями, природними та архітектурними пам'ятками. Зокрема, Закарпатський винний шлях об'єднує виробників Ужгорода, Березівщини та Виноградівщини. В цьому регіоні проходить до 40 % винних фестивалів країни. Одеський регіон відомий підприємством „Шабо”, на території якого створений Центр культури вина, підприємством „Колоніст”, що розташоване у Придунайській Бессарабії, коньяками ТМ „Шустов”. В

Херсонській області знаходяться виноробне господарство князя П.М. Трубецького та „Дім марочних коньяків „Таврія”. На просторах Миколаївської області розташувалась невеличке родинне виноробне господарство „Бейкуш Вайнері”, відоме унікальними біовинами. Виноробні заводи зі своєю історією та неповторними винами високої якості є навіть на Донбасі.

В монографії зібрані результати наукових досліджень про виникнення й розвиток еногастрономічного туризму в світі, особливості, механізми створення та управління DESTINATIONAMI винного туризму різних типів, їх характеристики та успішні шляхи розвитку.

Колективна монографія „Актуальні проблеми управління виноградно-виноробним комплексом” розрахована на студентів та викладачів вищих навчальних закладів, магістрантів, а також спеціалістів маркетингових служб виноробних і виноторгових компаній, менеджерів туристичних фірм.

ЗМІСТ

Передмова.....4

РОЗДІЛ 1.

Руднева М.Г. Актуальні проблеми та перспективи розвитку виноградарсько-виноробного комплексу світу.

- 1.1 Геопросторова організація виноградарсько-виноробного комплексу світу.....7
- 1.2 Виноробство і винна торгівля світу: галузева, географічна і організаційно-управлінська структура.....17
- 1.3. Глобалізаційні процеси у ВВК.....26
- 1.4. Організаційно-економічні засади кластеризації ВВК.....28
- 1.5. Спеціалізація ВВК як чинник оптимізації виноробства.....55
- Список використаних джерел*.....61

РОЗДІЛ 2. Виноградарсько-виноробний комплекс України на сучасному етапі розвитку

- 2.1 *Білько М.В.* Виноград, теруар, технологія - фактори створення рожевих якісних вин в Україні.....63
- 2.2 *Бабич І.М.* Динаміка основних показників розвитку виноградарства та виноробства в Україні.....74
- 2.3 *Ткаченко О.Б.* Конкурси вин як інструмент формування національних споживчих вподобань.....83
- 2.4 *Осіпова Л.А.* Функціональні напої та вина України.....94
- Список використаних джерел*.....104

РОЗДІЛ 3.

Сологуб Ю.І. Винний туризм як інструмент промоції національних вин

- 3.1 Європа як світовий центр винного туризму.....107
- 3.2 Розвиток винного туризму в країнах Азійського рекреаційно-туристичного макрорайону.....147

3.3 Австралія на світовому винно-туристичному ринку.....	151
3.4 Винний туризм в країнах Північної Америки.....	160
3.5 Південна Америка як полюс росту винного туризму.....	162
3.6 Африка на карті винних маршрутів світу.....	167
<i>Список використаних джерел.....</i>	<i>170</i>

РОЗДІЛ 4. Теоретико-методологічні основи, управління DESTИНАЦІЯМИ винного туризму

4.1 <i>Басюк Д.І.</i> Наукові підходи до визначення сутності туристичних DESTИНАЦІЙ.....	171
4.2 <i>Басюк Д.І.</i> Особливості DESTИНАЦІЙ винного туризму.....	189
4.3 <i>Басюк Д.І., Піддубний В.А.</i> Розвиток DESTИНАЦІЙ винного туризму в Україні.....	213
4.4 <i>Смірнов ІІ.</i> Еногастрономічний туризм в ретроспективі: готельно-ресторанні заклади на шляхах Давньоримської держави.....	227
<i>Список використаних джерел.....</i>	<i>244</i>
Відомості про авторів.....	248